

Quảng Trị chống IUU: Từ quy định đến hiệu quả thực thi

05:45 08/09/2026

Từ đầu năm 2026 đến ngày 7/9, Bộ đội Biên phòng tỉnh Quảng Trị đã xử lý 61 vụ, 69 đối tượng vi phạm trong lĩnh vực thủy sản, với số tiền phạt hơn 3 tỷ đồng. Đằng sau con số xử phạt là vấn đề lớn hơn trong chống khai thác thủy sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU). Quy trình phải chặt chẽ, dữ liệu phải đủ căn cứ và vi phạm phải được phát hiện, xác minh, xử lý đến cùng.

Các đơn vị tuyên truyền, cấp phát tờ rơi, cờ tổ tại các tàu cá. Ảnh: Văn Sáu.

Hơn 3 tỷ đồng tiền phạt

Ngày 7/9, đoàn công tác Bộ Tư pháp do ông Nguyễn Thanh Hà, Phó Cục trưởng Cục Pháp luật Hình sự - Hành chính và Quản lý xử lý vi phạm hành chính làm trưởng đoàn, kiểm tra công tác xử lý vi phạm hành chính về chống khai thác hải

sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định tại Ban Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh Quảng Trị.

Theo báo cáo tại buổi làm việc, từ đầu năm 2026 đến thời điểm kiểm tra, Bộ đội Biên phòng tỉnh đã xử lý 61 vụ, 69 đối tượng vi phạm trong lĩnh vực thủy sản, tổng số tiền phạt hơn 3 tỷ đồng. Đoàn công tác không chỉ xem hồ sơ đã xử phạt mà còn kiểm tra cả những hồ sơ chưa đủ căn cứ xử phạt, qua đó chỉ ra một số tồn tại, hạn chế và yêu cầu khắc phục.

Chi tiết này đáng chú ý bởi chống IUU không chỉ là câu chuyện tăng mức phạt hay tăng số vụ xử lý. Một quyết định xử phạt muốn có sức răn đe phải đứng vững về căn cứ, thẩm quyền, trình tự và chứng cứ. Ngược lại, bỏ lọt vi phạm hoặc hồ sơ không đủ chặt chẽ đều làm giảm hiệu quả thực thi.

Số liệu hơn 3 tỷ đồng tại buổi kiểm tra phản ánh kết quả xử lý của Bộ đội Biên phòng tỉnh trong lĩnh vực thủy sản. Vì phạm vi thống kê có thể khác với số liệu tổng hợp của toàn tỉnh ở các thời điểm khác, không nên cộng hoặc đối chiếu cơ học các con số xử phạt từ những báo cáo khác nhau.

Các đơn vị tuyên truyền, cấp phát tờ rơi, cờ tổ tại các tàu cá. Ảnh: Văn Sáu

VMS phải dẫn tới xử lý vi phạm

Quảng Trị hiện có một hệ thống quy định khá rõ về phối hợp kiểm soát tàu cá. Ngày 20/7/2026, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2911/QĐ-UBND về quy chế phối hợp trong theo dõi, kiểm soát tàu cá ra vào cảng, xuất nhập bến và trao đổi thông tin xử lý tàu cá vi phạm IUU.

Theo quy chế, Sở Nông nghiệp và Môi trường trực giám sát hệ thống giám sát hành trình tàu cá (VMS), phân tích dữ liệu và chuyển thông tin cho Bộ đội Biên phòng, Công an cùng các đơn vị liên quan khi phát hiện tàu mất kết nối, vượt ranh giới hoặc có dấu hiệu vi phạm. Bộ đội Biên phòng tập trung xử lý các hành vi như vượt ranh giới khai thác, không duy trì kết nối VMS, xuất nhập bến không đủ giấy tờ và các trường hợp có dấu hiệu khai thác trái phép ở vùng biển nước ngoài.

Đến cuối tháng 7, toàn tỉnh có 4.631 tàu cá đã đăng ký; 99,6% số tàu thuộc diện bắt buộc đã lắp VMS và 100% tàu cá xuất, nhập bến được kiểm soát trên hệ thống truy xuất nguồn gốc thủy sản khai thác điện tử (eCDT). Từ đầu năm đến thời điểm đó, Quảng Trị không ghi nhận tàu cá vi phạm vùng biển nước ngoài. Những con số này cho thấy hạ tầng giám sát đã được phủ khá rộng, nhưng phần khó hơn nằm ở khâu sau cảnh báo.

Một tín hiệu VMS bị mất hay một dấu hiệu vượt ranh giới chưa tự nó thay thế cho quá trình xác minh. Cơ quan chức năng phải đối chiếu hành trình, thời gian, nguyên nhân, hồ sơ tàu và các chứng cứ liên quan để xác định có vi phạm hay không. Vì vậy, hiệu quả chống IUU cần được nhìn từ cả chuỗi gồm phát hiện, cảnh báo, xác minh, lập hồ sơ, xử lý và cập nhật kết quả vào cơ sở dữ liệu.

Các đơn vị tuyên truyền, cấp phát tờ rơi, cờ tổ tại các tàu cá. Ảnh: Văn Sáu.

Thước đo không chỉ là số tiền phạt

Từ tháng 4, UBND tỉnh đã yêu cầu các sở, ngành và địa phương tăng cường kiểm tra, giám sát; quản lý dữ liệu VMS, sử dụng hệ thống eCDT và xử lý nghiêm các trường hợp mất kết nối, vượt ranh giới hoặc vi phạm vùng biển nước ngoài. Quyết định số 2911/QĐ-UBND ban hành sau đó tiếp tục làm rõ

trách nhiệm phối hợp giữa các lực lượng.

Như vậy, vấn đề hiện nay không còn chủ yếu là thiếu quy định. Điều cần kiểm chứng là quy định được thực thi đến đâu. Nếu tàu mất kết nối VMS được phát hiện nhưng chậm xác minh, dữ liệu giữa các lực lượng không được chuyển kịp thời hoặc hồ sơ xử phạt còn thiếu căn cứ, mất xích thực thi vẫn có thể trở thành điểm yếu.

Ngược lại, xử lý nghiêm không đồng nghĩa chỉ chạy theo số vụ và số tiền phạt. Mục tiêu cuối cùng phải là giảm hành vi vi phạm, ngăn tàu vượt ranh giới, duy trì giám sát hành trình liên tục, kiểm soát được tàu ra vào cảng và bảo đảm nguồn gốc hợp pháp của sản phẩm khai thác.

Trong bối cảnh Việt Nam tiếp tục nỗ lực gỡ cảnh báo “thẻ vàng” của Ủy ban châu Âu, kết quả ở từng địa phương ven biển đều góp phần vào hồ sơ thực thi chung. Với Quảng Trị, cuộc kiểm tra ngày 7/9 vì vậy có ý nghĩa vượt ra ngoài việc rà soát hồ sơ hành chính. Nó đặt ra một yêu cầu rõ ràng. Mỗi vi phạm phải được phát hiện đúng, chứng minh đủ và xử lý đến cùng; đồng thời kết quả xử lý phải góp phần làm cho vi phạm giảm đi.

Khi đó, hơn 3 tỷ đồng tiền phạt mới không chỉ là một con số về chế tài, mà trở thành một chỉ dấu trong quá trình chuyển từ tuyên truyền, quy định sang thực thi pháp luật thực chất trên biển.

Đình Lương